

KARYS

EINA SYKĮ SAVAITĖJE

Kaina: 3 mėn. 15 auks., 6 mėn. 30 auks., 12 mėn. 50 auks. Atskiri numeriai 1 auks. 50 skatlkų.
Adresas: Kaunas, Laisvės Alėja 12 Nr. «Kario» Redakcija. Telef. 90 Nr.

32 (168) Nr.

Kaunas, 1922 m. rugpiūčio mėn. 11 diena.

IV metai.

Pafrontės lietuviai.

Kariams, kurie gyvena arti fronto, dažnai tenka susidurti su vietiniais žmonėmis. Vietomis gyventojai žymiai apjlenkinti. Pasitaiko net tokių, kurie nebemoka lietuviškai ir dedasi lenkais. Bet tokių ne daugiausia. Daugiau bus tokių, kurie lietuviškai dar moka, bet kalba nenoromis, o tarpusavy kalbasi dažniausiai lenkiškai. Tai daugiausia tose vietose, kurios buvo lenkų okupuotos ir sulenkėjo jos dėl stiprios lenkų agitacijos ir visokių pramanytų šmeižtų apie lietuvius. Įsigalėjus ten lietuviams, žmonės ima palengvėle susiprasti, kas jie esą, ir nebėkėti lenkų šmeižtams. Daug čia prisidėjo ir kariuomenė savo pasielgimu. Kaip pavyzdį, priminsiu čia, Šimkaus straipsnėlį „Vilnijoje“, kuris buvo išspausdintas pernai „Kario“ Nr. 25 (109) birželio mėn. 23 dieną. Čia autorius atpasakoja savo atsiminimus apie Vilnijos gyventojus:

„Namų šeimininkai paklausus atsakinėdavo lietuviškai, bet tarp savęs kalbėjosi kažkokiu lenkišku žargonu... pastebėjau, kad šeimininkai kažkodel vengia manęs... Besiknisdamas savo daiktuose radau knygą, rodosi, Lazdynų Pelėdos raštus... Sumaniau sužinoti, ar jie klausys, ką aš skaitysiu, ar ne? Ir nors senai jau buvau skaitęs, vėl pradėjau... Iš pradžių klausėsi iš tolo, bet vėliau kiti net darbą padėję su pasitenkinimu klausėsi... Kada pabaigiau, tai visi buvo nustebę, o motina mačiau net ašaras šluostėsi. Paprašė mane dar paskaityti... Žvilgtėjęs matydavau, kaip jie gaudė mano žodžius... Kai ką paaiškinti prašė, aš gi aiškinau, kiek tai buvo mano galioje“. O paskalčius „šeimininkė atnešė stiklinę pieno, ir gūlant net dvi pagalves siūlė... Nuo tos dienos prasidėjo pakentamas gyvenimas. Mane jie laikė kaip

saviškį, nieko nuo manęs neslėpdami. Vakarais daug ką aš jiems skaičiau ir žodžiais aiškinau mūsų su lenkais karą priežastį“...

Autoriaus pavyzdys ir kitiems kariams sektinas. Panašiu būdu daug kas galima padaryti. Reikia skaitant su žmonėmis išsikalbėti, išaiškinti, kad jie tokie pat lietuviai, kaip ir mes, kad čia visados buvo Lietuva, o ne Lenkija, ir dėl ko mes su lenkais kariaujame. Labai naudinga papasakoti arba paskaityti jiems kas nors iš Lietuvos praeities. Ypač daug reiškia knygos ir jų skaitymas, nes tuo parodome, kad ir mes lietuviai ne tamsuoliai, kaip kad lenkai sako, ir turime savo gražių knygų. Paskui reikia paaiškinti, kaip reikia mylėti savo kalbą, dėl kurios tiek daug iškentėjome. Panašiai reikia elgtis ir su nemokančiais lietuviškai: jeigu kas moka lenkiškai, galima ir lenkiškai papasakoti ir išaiškinti, kad jis vis tiek lietuvis, kad ir nemoka lietuviškai. Jeigu tai būtų bajoras, tai paaiškinti, kad ir bajorai nesvetimo kraujo žmonės, bet tie patys lietuviai, kurie tik užmiršo savo tėvų kalbą ir nutauto. Lietuvos bajorai taip pat daugumoje ne ateiviai, bet vietiniai lietuviai. Jeigu tai būtų dar jaunas žmogus, galima ir sugėdinti, kad „nemoka lietuviškai, ir paskatinti, kad pasistengtų išmokti; bet, žinoma, gražiai, mandagiai, bet pasityčiojimų ir nereikalingo asmens įžeidimo: reikia parodyti, kad ir lietuviai — ne storžieviai.

Dabar su lenkais ginklu tuo tarpu nekariaujame, bet karas su jais dar nepasibaigė. Tik kariauti galima ne vien ginklu, bet ir raštu ir žodžiu. Taip kariaudami atnešime Tėvynei dvigubą naudą.

K. las.

Z. K.

Apie laukinį žmogų.

(Tęsinys).

Laukinių žmonių kariai ir karai.

Dabar jau nėra tokių laukinių žmonių, kurie gyventų kiekvienas sau, vienas kito nepadedami. Patys laukiniai — bušmėnai, botokudai ir kt. gyvena jau draugijomis. Keletas žmonių su savo šeimomis sudaro „giminę“, t. y. jie mano, kad esą vieno protėvio vaikai ir vieni kitų giminės. Tačiau iš tikrųjų tas dalykas atrodo visai kitaip, nes prie giminės dažnai prisideda ir svetimų. Giminę valdo giminės viršininkas, kurį renka visi ir kuris esti pats rimtas ir pats išmintingasis vyras.

Visi, kas priklauso prie vienos giminės, saugo ir užsistoja vienas kitą; savas už savą tarp jų atsako savo turtu ir net galva. Užtat kiekvienas, kuris nėra jų giminės, yra laikomas priešū, kuris galima apvogti ir užmušti.

Kiekviena giminė susideda į tam tikrą vienetą su kitomis giminėmis, su kuriais dažnai eina į karą iš vien.

Tokių laukinių žmonių, kaip australiečiai, karas mažai kuo teskiria nuo medžioklės. Lygiai taip pat, kaip kiekvienas yra iš jų medžiotojas, kiekvienas yra ir kareivis. Labiausiai įprastas laukinių žmonių karo būdas — puliti priešą iš pasalų, kada jis visai nelaukia užpuolamas.

Australiečių kovos panašios į dvikoves. Vyrų sustoja priešpriešais, o moterys slepiasi kur netoliese, krūmuose, kad galėtų teikti savo vyrams ginklų. Australiečių kovos ginklai susideda iš iečių ir vėzdų. Iš pradžių jie mėto į vienas kitą iečius: visi jie labai minkūs, ir toks mėtymasis gali tęstis labai ilgai be jokios žalos jiems, ypač jei rankose jie turi skydus, kuriuos jie pasidaro iš džiovintos odos. Pasimėtę iečiais, eilės susieina arčiau ir pradeda muštis vėzdais. Taip kovoti daug pavojingiau, ir greitai laiku kas nors krinta į žemę negyvas ar sunkiai sužeistas. Tada, dažniausiai kova baigiama; nukautąjį nusineša savieji, o kovojusieji susitaiko.

Labiau karingi ir drąsūs yra Didžiojo vandenyno gyventojai. Iš jų ypač žiaurūs juododžiai ir raitytieji papuasai. Juos jau nuo mažens moko tėvai šaudyti iš kilpinio, mėtyti ietį, durti kinžalu ir kirsti kardu; jaunas papuasa laikomas suaugusiu tik tada, kada jis yra paruoštas karui.

Prieš kovą papuasai ruošia šokius, kurios jie laiko šventais. Prieš pačią kovą jie išsitempa įvairiais dažais, puošia galvas plunksnomis, užsimauna aukštas kepurės ir net medinės kaukės, kad atrodytų baisesni. Rankose jie laiko kilpinį, vilyčias ir ietį, už diržo — kinžalą, o prie diržo prikabina vėzdą; kairioje rankoje — skydas. Puola į kovą garsiai dainuodami ir rėkdamis. Užmuštą priešą jie stengias nusinešti su savim ir paskum suvalgyti. Papuasai valgo priešus dėl prietaro, kad tuo būdu į juos pareinąs užmuštųjų drąsumas.

Malajai kovoja ir sausumoje, ir vandenyje. Jūrų kovoms jie turi tam tikrų laivų, kuriuose sutelpa apie 300 žmonių. Prieš kovą jų vadas paprastai stengiasi įdrąsinti ir pakelti ūpą savo kareiviams.

Polineziečiai, kaip papuasai, didžiuojasi juo daugiau užmušę priešų. Geriausiu ir garbingiausiu jų trobų pagražinimu yra išdžiovintos saulėje priešų galvos.

Labiausiai yra išsiplatinusios tarpusavio kovos tarp Šiaurės ir Pietų Amerikos indėnų. Be mažesnių

susirėmimų, kurių niekad jiems netrūksta, jie veda ir didelius karus. Giminių susirinkimai sprendžia — skelbti karas ar ne. Giminei, kuriai skelbiama karas, siunčiama glėbys vilyčių, kurios įsiuvama į žalčių odas. Prieš pradėdami kovą kariai sudeda aukas savo dievams, pasnikauja, išrašo save visokiomis spalvomis, apsivelka geriausiais rūbais ir puošia savo galvas plunksnomis ir žolėmis. Indėnai ginkluojasi kilpiniu, vilyčiomis ir ietimis; belo, jie mušasi ir tam tikrais kirviais — tomagaukais; kai kada vartojama ir akmenų mėtyklės. Paskutiniaisiais laikais jie pradėjo vartoti ir šautuvų. Kovos lauke indėnai parodo daug drąsos ir kilnumo. Jie niekad nepasiduoda į nelaisvę. Jei kuris iš jų patenka priešui į rankas gyvas, visi žino, kad jį nukankins. Visas kančias indėnas stengiasi pakelti nedejuodamas arba ir juokiasi iš savo žudytojų.

Negras, ruošdamasis į kovą, stengiasi pasidaryti baisus. Jis baisiausiai išsitempa ir apsikabina visokiais blizgučiais. Apsivyniojęs grandiniais, jis užsimeta zebros odą ir apie veidą apriša šikšną, kuria iškaišioja strauso ir gaidžio plunksnomis. Negrai puola į kovą baisiai rėkdami ir švilpdami savo švilpynėmis, kurias pasidaro specialiai karui.

Keliauninkai pasakoja, kad kai kuriuose pietų ir vidurinės Afrikos kraštuose jie rasdavo gerai sutvarkytų laukinių žmonių miestų ir net valdymo tvarką. Tokios karalystės, jei jų sostus būtų užėmę vienas po kito keli karaliai, galėtų pamažėle sukultūrėti, bet karingi ir barbaringi kaimynai jiems kliudo. Laukinei karalystei, kad ji galėtų laikytis, reikia gintis ir smaugti savo priešai, o taip nuolat kovojant labai kenkiama kultūrai. Karas padeda kai kuriems laukiniams žmonėms spiestis ir tvarkytis, bet neleidžia jiems eiti prie kultūros.

4. Laukinių žmonių tikybą.

Pietų Australijos gyventojai tiki, kad jų dievas sukūręs, saulę žmonių paprašytas, kadangi kitaip jie nebūtų galėję medžioti kazuarų — didelių, ju krašte gyvenančių paukščių, kurie galima pagauti tik tada, kada jiems karšta. Tačiau jie taip pat tiki žemę ir žmones įkūrusi kažkokia aukštesnioji būtybė. Toji būtybė piešusi žemę, gyvulius ir augalus, ir paskiau tuos piešinius įkvėpdavusi. Pirmą toji būtybė įkūrusi mažas juodas driežles ir labai jas pamėgusi. Aukštesnioji būtybė panorėjus, kad tos driežlės valdytų visus kitus gyvius; tam reikalui ji davusi driežlėms pirštus, ištempusi jiems nosis, burną ir ausis, o paskui liepus jiems vaikščioti tiesiai; kadangi joms kliudžiusios uodegos — būtybė nutraukusi jas. Atsiradęs tuo būdu žmogus.

Australijos gyventojai taipogi mano, kad pradžioje buvę įkurta keletas didelių gyvių. Kažkokia dievybė sudraskiusi juos į šmotelius ir tuo būdu atsiradę kitų gyvių.

Australijos laukiniai žmonės tiki didžiąją dievybę įkūrusią pasaulį; jie girdi tos dievybės balsą griauštinėje. Be didžiosios, jie tiki ir kitas dievybes, kurios valdančios dangų, aną pasaulį ir jūras. Bet tas dievybes jie valzduoja sau labai neaiškiai ir nesimeldžia joms.

Dievybių tikėjimą galima rasti ir kitose laukinėse šeimose. Šiaurės ir pietų Amerikoje indėnai tiki aukštesniąją dievybę, arba „Didžiąją dvasią“. Polinezijos gyventojų, kurie tiki daugelį dievybių, kad aukštesios dievybės gyvenančios kažkur toli danguje ar žemėje.

Malajai tiki valdant pasaulį keturias dievybes, kurių viena esanti žmonių įkūrėja ir globėja. Afrikoje visų dievybių priekyje stovi aukščiausia dievybė.

Tačiau visur dievybės labai yra tolimos laukiniam žmogui, ir jis retai tesimeldžia joms.

Laukinis žmogus visur, kur tik yra gyvybė, tiki dvasias arba sielas, panašias į žmogaus. Kada laukinis žmogus pamato sapne mirusius gimines, jis aiškina sau, kad mirusieji dar tebėgyvena, tik randasi kitame pasaulyje ir ateina pas jį.

Malajai tiki, kad mirusių vėlės įeinančios į gyvulius; į gyvulius, jie mano, įeinančios ir gyvų žmonių vėlės. Jie mano, kad kai kurie žmonės gali pavirsti, šikšnosparniais ir krokodiliais. Todėl jie nelabai mėgsta medžioti tuos žvėris.

Malajai visur mato pikty ir gerų dvasių darbus. Oalingoms dvasioms jie atneša aukų, stengdamiesi jiems įtikti ir užsitarnauti jų pagalbą, o silpnesnius stengiasi nuvaryti įvairiais burtais.

Laukinis žmogus tiki, kad dvasios galinčios įeiti ne tik į gyvulius ir augmenis, bet ir į negyvus daiktus, kurie tada darosi neaprastai galingi. Kiekvienas akmuo, išmestas kaulas ar sudužusio puodo gabalas gali pasirodyti laukiniam žmogui daiktu, kuriame gyvenanti dvasia, ir jis deda tą daiktą kur nors savo troboje ar bendroji šventykloje.

Visi daiktai, kuriuose laukinis žmogus mano esant dvasias, vadinama amuletais arba talismanais. Amuletams ir talismanams laukinis žmogus atnašauja vištas, ožkas, jaučius, šlaksto juos jaučio krauju ir

iškilingai nešioja po kaimus. Jei kas nors neparodo pagarbos talismanams, tą smarkiai baudžia.

Dvasios ir dievybės galinčios įeiti — laukinis žmogus mano — ir į gyvą žmogų. Jei į žmogų įeinanti pikta dvasia, ji jį kankinanti, ir jis sergas; jei įeinanti geroji arba dievybė — žmogus tampa išminčium ir gaunas jėgą varyti iš kitų piktas dvasias ir įspėti ateitį. Jis tada darąs žiniuonis. Žiniuoniai gyvena atskirai ir vaikščioja apsikarsę įvairiais amuletais.

Kai kurie žiniuoniai tarnauja tam tikriems stabams, juos galėtume pavadinti vaidilomis; svarbiausia fokių vaidilų pareiga — tam tikromis dienomis nešti stabui aukas ir kalbėti nustatytas maldas.

Bė vaidilų, yra dar lietaus šaukėjų, vagių spėjėjų, gydytojų ir kitų specialių žiniuonių. Laukiniai žmonės tiki, jog žmogus susergas todėl, kad į jį įeinančios piktosios dvasios arba ligų dvasios. Tam kad žmogus išgytų, pikta dvasia reikia išvaryti. Vadina mieji gydytojai varo tas dvasias įvairiais būdais.

Taigi matome, kad laukiniai žmonės yra tokie pat žmonės, kaip ir mes, tiktai nekultūringi. Jų siela skaišti, jie neturi daugelio mūsų žmonių įdų, nėra kvaili ir gali išeiti ir mūsų mokslų. Kultūringi žmonės ilgai nežinojo laukinių žmonių, ir tik neseniai nustojo žiūrėti į juos kaip į žvėris, nustojo juos persekioti.

Kultūringų žmonių prievolė yra, aišku, apšviesti laukinius žmones ir padėti jiems išbristi iš tamsos.

(G a l a s).

Kareivių dainos.

Skambėki, aidėki, kareivio dainele.
Lietuvio žadini tu siela,
Tu ragini mums apginti tėvynę,
Visiems mums taip brangią ir miela.

Lietuva iš senų dainomis garsinga. Kiekvienas lietuvių žingsnis: ar tai karan jojimas, ar tai mergelės rūtų darželio lankymas, ar tai dalgelės žalioje lankoje valiavimas, ar koks sunkus darbelis, artojų, piemenėlių vargelis, ar našlaitėlės dalia ir t. t. — vis tai buvo į dainos žodžius atasta, buvo apdainuota. Kiek širdingo liūdesio lietuvių dainoje, kiek jausmo, kiek gilaus kartaus skundo, dejavimo kartais, kiek pergalingo, lėlojančio, veržiančio iš jo krūtinės džiaugsmo ar pasiryžimo! Vasaros metu Lietuvos laukai laikeliai, pievos pievelės, saulėlaidais sodžiai kaimeliai, žiemos vakarais prie birbiančių surūkusios sodžių bazužėlės ratelių skambėjo aidėjo ar tai bernelių pievų piovėjų, ar tai mergelių grėbėjų dainų melodijomis, ar piemenėlių vamzdelių traliavimais. Skambėjo tos dainos, matyti anais senaisiais Lietuvos nepriklausomybės metais, skambėjo jos mūsų ponijai su veidmainiais lenkais besibičiuliuojant, ar sunkų rusų jungą nešant, skambėjo jos baudžiamą einant, žodžiu: skambėjo džiaugsmingomis ir liūdnomis lietuvių gyvenimo valandomis, atradamos kas kartas atatinamus žodžius ir melodijas. Gėrisi tų dainų žodžiais, turiniu ir melodijomis svetimieji, ne mažiau turime gėrėtis, didžiulis jomis ir branginti jas ir mes.

Ir šiais mūsų dvasinio, valstybinio ir kultūrinio atgijimo laikais veržiasi į viršų mūsų širdies jausmai, kurie, ar tai mūsų poetų plunksnomis, ar tai liaudies žmonių lūpose užkonservuojami ir kurios mes dažnai galinga balsų sutartine reiškiamė.

Viso mūsų kovos dėl nepriklausomybės darbo atvaizdas yra mūsų ginkluotos pajėgos. Kaip malonu žmogui, kada tos eilės, lyg reikšdamos visų mūsų norą, užtraukia „Prikelkim darbai Gedimino tėvynę“, „Į darbą broliai vyrs į vyrą“, „Nebsulaikysi naujo kilimo“ arba panašiai. Kaip kyli, kaip tirpti žmogus žmogus tokias dainas girdėdamas, kaip džiaugsmo šiurpuliai tave nukrato! Arba kaip malonu kada girdi kitas kokias dainas: merguželių meilę prie karelių, vieny ar kitų liūdesį, tėvėlių paminėjimą, karelių gyvenimo vieną kitą epizodą, smulkmeną, džiaugsmus ar vargus; tik visa tai perduotas savomis lietuviškomis melodijomis. Išgirdus kareivių dainavimą taip ir traukia tave arčiau galingos sutartinės pasiklausyti. Bet kaip nusivili, koks kontrastas, kai po kokios nors gražios savos melodijos išgirsti kažkokį mišinį, kurių dažnai ne tik dainos melodija, bet ir žodžiai nekokie arba tiesiog šlykštūs. Nesuprantu taip pat, kodėl patriotingi žodžiai (anot vieno kario) įvilkti kuone į rusų melodiją „Tri derevni dva sėla“. Aš nurodau tik atskirus pavyzdžius (jų man pačiam teko girdėti keletą), bet jų gal yra dešimtimis, nes kiekviena beveik dalis, kiekvienas pulkas turi savo dainų, kurių kitoje dalyje jau nedainuojama. Tik kokia tų dainų vertė?

Kiekvienam geram lietuviui, kurs kad ir ne muzikas, bet girdėjęs svetimų melodiją arba jas atskirias, tos dainos, manau, darys nemalonaus įspūdžio ir priešingai, kiekvienam svetimtaučiu, kuriam tos dainos primins ką nors gera ar bloga iš jo šalies, bus džiaugsmo, kad jo tauta turinti lietuvių tautai įtakos, ar bent ne toliau už ją pažengusi. Nei viena, nei antra mums nepageidaujama. Kam mums svetimtaučio itaka, svetimų melodijos, kada mes tiek daug

savu turim? Kam mums per daug tų šlykščių dainų, kai ir be to šlykštumo visur šiuo laiku užtenka?

Jei patys kariai nemoka pasirinkti tinkamų dainų ir melodijų [jau] esamų užrašytų dainų tarpe — [te dainuoja jau apdirbtas mūsų muzikų dainas, jau įsigyvenusias mūsų kariuomenėje, gražias skambias, patriotingas, linksmas ar liūdnas, tik anaipol nekraipant tų melodijų, o išmokstant jas teisingai ir rūpestingai. Kartais net juokinga darosi, kad ta pati daina su tokiais dideliais nukrypimais nuo tikrosios melodijos dainuojama kitoje dalyje, vėlkitaip trečioje ir t. t.

Gražus, švelnus elgesys, graži kalba, švarumas, o ypač muzika gali sužavėti arba palenkti žmones, net priešus. O graži daina — dar ir kultūros pažymys. Kam teko būti šventadienių Kaune prie įgulos bažnyčios, tai galėjo pastebėti, kad žmonės laukė lau-

kia Karo Mokyklos mokinių ir su pamėgimu klausė jų skambių sutartinių dainų ir, rodos, sektų juos išlismis valandomis, jei tik kiek ilgiau Kauno gatvėmis vaikščiotų. Tų patį įspūdžių, patirtų trumpam laikotarpyje 1920 m. Vilniuje, teko girdėti iš buvusių Vilniuje draugų, kai net didžiausi lenkomanai gėrėdavosi lietuvių kariu dainomis ir gyrė jas. Bet tik tai tada, kai jie girdėjo mūsų karius dainuojant savas, ne svetimas melodijas.

Taigi tedainuoja mūsų kariai dainas savas lietuviškas, nusikratydami rusiškėmis ar lenkiškėmis sąslavomis ir tenekraipo jų melodijų, o tesistengia vienodinti dailinti jas. Ir kariai turi palaikyti mūsų šalies vardą, kad „Lietuva — dainų šalis“.

Tautmylis

Kitų valstybių armijos.

Bulgarija.

Ginklavimų aprėžimo sąlygos.

Nugalėtai Bulgarijai santarvininkai pastatė sunkias sąlygas. Dvylikos Neilio sutarties punktų turinys:

- 1) Panaikinama privaloma karo tarnyba;
- 2) kariuomenę gali sudaryti tik savanoriai;
- 3) įvairūs kariuomenės mobilizacijos bandymai draudžiami. Karininkų negali būti daugiau kaip $\frac{1}{20}$ dalis visos kariuomenės;
- 4) Bendras kariuomenės skaičius 33.000 (20.000 kariuomenės, 10.000 žandarmerijos ir policijos ir 3.000 pasienio sargybos);
- 5) karininkams priruošti leidžiama turėti tik vieną karo mokyklą ne daugiau kaip iš 70 — 80 karininkų ($\frac{1}{20}$ dalis visų karininkų — 1.400 — 1.600);
- 5) draudžiama siuntinėti į kitas valstybes karo misijos ir turėti užsieny karo atašės;
- 7) Bulgarija nusiginkluoja, paliekama jai amunicijos atsarga, ne daugiau kaip 1.500 šautuvų, 15 kulkosvaidžių, 2 minosvaidžiams 3 patrankas įvairių kalibrų ir po 1.000 šovinių kiekvienai patrankai);
- 8) ginklai ir amunicija gaminama tik vienoj fabrikoj santarvininkų kontrolėj;
- 9) draudžiama įvežti į kraštą ginklai ir išvežti karo medžiaga;
- 10) laivynas sumažinamas iki 4 mininešų ir 6 molorinių laivų, bet be minų aparatų ir minų;
- 11) negalima turėti radiostoties didelio radijaus;
- 12) draudžiama statyti jūros ir oro karo laivynas.

I. Kariuomenė ir pasienio sargyba.

Kariuomenė papildoma savanoriais nuo 18 iki 28 metų amžiaus verbavimo kelju; privalomo tarnavimo laikas — 12 metų, pasienio sargyboje — 6 metai.

Kiekvienas batalionas (batalionų — 24) turi verbavimo laiką.

Pradžios karinį mokymą savanoriai išeina per vienus metus specialėse „papildomose komandose“ prie pulkų, paskui gi skirstomi į kuopas. Išstarnavę 12 metų pereina į civilę tarnybą arba gauna vienkartinę pašalpą 5.000 levų.

Savanoris gali apleisti kariuomenės eiles, jei netinka tarnauti, arba jei teismas atėmė jam civilės ir politines teises.

Puskarininkio laipsnį gali gauti kiekvienas kareivis, bulgės puskarininkų kursus prie savo dalies. Pulko

vadas gali pakelti kareivius į puskarininkio kandidato, puskarininkio ir feldfelbio laipsnį.

Puskarininkiai gauna didesnę algą kaip eiliniai, turi teisę pensijai; laipsnis gali būti jiems atimtas tik teismo sprendimu.

Karininkų komplektavimas daromas iš Karo Mokyklos. Įstojant mokyklon kariūnai duoda pasižadėjimą tarnauti karininkais 20 metų. Laipsniai Bulgarijos armijoje: paporučikas, poručikas, kapitonas, majoras, papulkininkas, pulkininkas, generolas. Karininkų tarnybos laiko aprėžimas: kapitonams — 45 metai, majorams ir papulkininkams — 50 metų, pulkininkams — 55 m., generolams 60 metų.

Organizacija. Bulgarų kariuomenė sudedama iš pėstinijos, raitijos, artilerijos, inžinerijos dalių, valdybų ir įstaigų.

Pėstinija turi 8 pulkus, iš kurių kiekvienas sudedamas iš 3 rikiuotės batalionų, telefonų komandos, muzikantų komandos, intendantūros komandos, intendantūros ir atskaitomybės. Batalionas dalijamas į 3 pėstininkų į 1 kulkosvaidžių kuopą. Pulakai turi numeraciją nuo 1-jo iki 8-jo, batalionai — bendrą visą kariuomenę nuo 1 iki 24-to. Kiekvienas pulkas turi savo specialę „papildymo komandą“, išmokyti savanorius per vienus metus tarnybos. Iš viso yra 72 pėstininkų ir 24 kulkosvaidininkų kuopos, 8 telefonų komandos, 8 muzikantų komandos ir 8 papildymo komandos.

Kiekvienam pulke yra 65 karininkai, 2.000 kareivių, batalione 16 karininkų ir 650 kareivių. Kuopa turi vidutiniškai 120 — 130 šautuvų, kulkosvaidžių kuopoj tik po 4 kulkosvaidžius.

Pasienio sargyba (3.000 žmonių) sudėta daugiausia iš pėstininkų. Padalyta ji į 8 sektorius, kiekvienas serktorius turi po 3 sekcijas (kuopos) su 1 kulkosvaidžių būriu.

Raitija. Pagrindinis raitijos vienetas pulkas. Iš viso yra 3 armijos pulkai ir 1 gvardijos Jo Didybės pulkas. Pulke po 4 rikiuotės eskadrilius, sudėtus iš 4 būrių. Gvardija turi savo orkestrą. Pulkų sudėtis: 30 karininkų ir 720 kareivių, vidutinis po 100 žmonių eskadrone.

Artilerija neturi patrankų aukštesnio kalibro kaip 10,5 cm. Iš viso yra 8 artilerijos divizionai, po 3 baterijas kiekviename.

Diviziono sudėtis — 10 karininkų ir 400 kareivių. Tvirtovių artilerija turi 9 tvirtovių divizionus ir 6 kadro baterijas įvairaus kalibro. Tvirtovės: Sofija, Sumla, Vidin, Varna ir Burgas.

Inžinerija turi 3 inžinerijos ir 2 dviratininkų batalionu. Inžinerijos batalione 2 piešėjų kuopos po 3 būrius, 1 prožektorių ir vienas pontonų skyrius. Žmonių skaičius: 14 karininkų ir 500 kareivių.

Dviratininkų batalionai turi po 3 dviratininkų kuopas ir vieną motociklistų komandą. Antras batalionas turi ir automobilių skyrių aptarnauti reparacijos komisijai. Batalione 18 karininkų ir 450 kareivių.

Be to, yra vyriausias koro kasacinis teismas, 3 karo teismai ir disciplinarė komanda, 3 sanitarijos būriai, 2 įgulos ligoninės, 1 invalidų namai ir 1 kareivių pašlaičių namai. Kareiviai gydomi civilinėse ligoninėse. Gydytojų kariuomenėje labai maža.

Kaip laikinos įstaigos gyvuoja: likvidacijos skyrius Vyriausios Intendantūros, vyriausioji likvidacijos komisija ir likvidacijos štabai.

II. Žandarmerija.

Žandarmerija (10.000 žmonių) priklauso tarnybos vidaus reikalų ministerijai, bet jos sutvarkymas, laikymas, auklėjimas ir mokymas yra karo ministerijos žinioj.

Žandarmerijon priimami yra buvę kareiviai iki 30 metų amžiaus. Visi jie išeina 3 mėnesių žandarmų mokyklą. Išstarnavus reikalaujamas 6 metus galima pasilikti tarnyboj toliau, iki 50 metų. Žandarai naudojasi visomis pasienio sargybos teisėmis.

Žandarmerijos karininkas tarnauja 12 metų. *Pirmon eilėn imami karo dalyviai, turintieji aukštąjį mokslą*, ir mokantieji svetimų kalbų. Pakėlimas į žandarmerijos karininkus eina savo, atskira nuo kariuomenės ir pasienio sargybos linija.

Žandarmerijos karininkas turi būti baigęs teisių fakultetą ir karo akademiją.

Žandarmerijos pėstija sudėta iš 16 batalionų (viso 48 kuopos, t. y. 80 pėstininkų ir 24 kalnų būriai). Prie jūros kranto yra 2 pajūrio žandarų kuopos ant Dunojaus upės žandarų kuopa.

Žandarmerijos raitija turi 8 grupes po 4 eskadronus kiekvienoj, viso 96 rikiuotės ir 12 raitų kalnų kuopų.

III. Karo ministerijos organizacija.

Karo ministerija dalijama į armijos štabą (Vyriausias Generalis Štabas), Administracijos skyrių su Vyriausia Intendantūra, biudžeto kontrolės skyrių, kariuomenės teismo skyrių, žandarų štabą ir Geografijos Institutą.

1. Armijos štabas (Vyriausias Generalis Štabas) vadovauja ir valdo kariuomenę technikos, grynai karo atžvilgiu.

III skyrius — karo istorijos komisija, turinti savo arhivą, muzėjų ir leidinių redakciją.

B. Kanceliarija iš 2-jų sekcijų: asmenų sudėties ir ūkio.

C. Artilerijos skyrius.

D. Inžinerijos skyrius su technikos fortifikacijos dalimi.

E. Raitijos skyrius su rikiuotės, veterinarijos ir ūkio dalimis.

F. Pasienio skyrius.

G. Karo mokykla.

H. Karo leidinių fondas, kuris leidžia karinio turinio knygas, laikraštį „Narodna obrana“ ir žurnalus: „Voježen Žurnal“ ir „Voježa Biblioteka“.

2. Administracijos skyrius ir Vyriausioji Intendantūra.

3. Biudžeto kontrolės skyrius priklauso finansų ministerijai.

4. Teismo skyrius.

5. Geografijos institutas.

6. Žandarmerijos štabas.

7. Vyriausioji likvidacijos komisija; jos uždavinys yra likviduoti senos armijos dalys, esančios Sofijoje.

Iš nurodytos aukščiau armijos organizacijos matyti, kad Bulgarijos armija turi visus davinius išsiplėsti iš 8 pėstininkų pulkų į 8 pėst. divizijas (iki didžiajam karui buvo 10 divizijų). Armijos ir žandarmerijos raitijos Bulgarijos armijoje dabartiniu laiku yra 48 eskadronai t. y. 4 eskadronais daugiau kaip iki karo.

Kai karo ministerijos, tai jos aparatas paliktas kaip tik vadovauti didelei armijai. Be abejo, kad pirmi du skyriai Vyriausiojo Generalinio Štabo persiformuoja karo pradžioj į operacijos ir žvalgybos skyrius.

Bulgarijos karo pajėgos sustiprinimo propaganda vedama yra energingai spaudoj, ne tik karo, bet ir bendroj.

Majoras Ružancovas.

Radiotelefonijos naujlenos.

Nesenai bevielio telefono stoty Eifelio bokšte Paryžiuje buvo suruoštas koncertas. Koncerte dalyvavo maršalas Foch. „Province“, garlaivio išėjusio iš Naujorko į Marsiliją, kapitonas pranešė, kad jis, įgula ir pasažieriai visai aiškiai girdėjo šį koncertą, ir maršalo Foch padėkos žodžius per radiotelefoną.

Amerikos telefonų bendrovės direktorius M. Trayer kalbėjo bevielio telefonu iš New Cannaan 70 kilometrų nuo Naujorko su garlaiviu „Amerika“, esančiu tuomet 450 klm. atstumo nuo Amerikos krantų. M. Trayer kalbėjo su garlaivio kapitonu ir su keleiviais. Amerikoje mano įstatyti bevielį telefoną visuose dideliuose garlaiviuose.

Telefonų draugija Jungtinėse Valstybėse gavo leidimą įrengti bevielio telefono stotį ant 24 aukštų namų stogo. Šitas triobesys yra iškilęs virš šaly stovinčių namų ir jo aukštumas 106 metrų. Plieno ramsčiai palaiko stiebą 30 mt. aukštumo.

Priruošiamieji šios stoties statymo darbai jau prasidėjo ir po dviejų mėnesių ši stotis pradės veikti. Pritaikinti jai yra paskutiniai technikos išradimai: elektros filtrai ir t. t.

Tos stoties jėga turi būti tokia, kad būtinuose reikaluose galima būtų išleisti elektros vilnys vienu kart įvairaus ilgio. Bus tai pirmoji bevielio telefono stotis viešam naudojimui, be to padavinės ji abonentams įvairias komercinio pobūdžio žinias.

Tos stoties veikimo rajonas 160—240 klm. Pašalinis asmuo visai negalės dalyvauti pasikalbėjime. Šiame rajone yra 35.000 priimančiųjų stočių, kurios lengvai gali būti pritaikintos prie bevielio telefono. Jei ši Pirmą stotis bus sėkmingai naudojama, bus statoma visoje Jungtinių Valstybių teritorijoje ištisas panašių stočių tinklas.

M. E. Nalli, „Radio Corporation“ Bendrovės pirmininkas, pranešė žymiam išradėjui Markoni, kad dabartiniu laiku bevielio stotyje Long-Ailende, Jungt. Valstybėse įtaisytos elektrono trubeles, kurios Amerikoje vadinamos „radiotronai“. Naujai įtaisytos trubeles stipresnės negu britų bevielio stotyje Karnarovne. Šitie „radiotronai“ pirma sykį pritaikomi prie radiotelegrafo. Tikimasi, kad tomis trubelemis ateityje galima bus kalbėti per Atlanto Vandenyną.

B. M. B.

Pirmoji kelionė oru iš Belgijos į Argentina^{*}).

Žurnale „La Nation Belge Sportive“ išspausdintas įdomus didelio belgo oro laivo — idroplano „Belgica“ (8 žm. ekipažo ir 50 keleivių) kapitono dienynas, kuris padarė šiuo laivu didelę kelionę per vandenyną iš Belgijos į Argentina.

Š. m. sausio 10 d. 10 val 30 min. „Belgica“ buvo visai paruošta kelionei. M. Auvere susirinko didelė minia jo išleisti. Atvyko išlydėti narsiuosius keleivius ir patsai karalius Albertas. Galų gale laivas atsiskiria nuo žemės ir 20 val. 45 min. „Belgica“ jau skrenda per Auver 800 metrų aukštumo. Prožektoriai dengė dangų savo apakinama šviesa, nuo kranto keliasi aukštyn trispalvės rakėtos. Lekiname visu greitumu. 21 val. perlekiam Briukselį. Barometras rodo 2000 metrų aukščio, kurio manom laikytis visą kelionę. Pilotas — senas lakūnas puikiai žino visą Europą ir lekia tiek tiksliai, kad nereikalauja mano nurodymų. Per skrendam Mons, Valansien. Štai toli orizonte užsidegė milžiniškas šviesus Paryžiaus gaisras. Perlekiam jį 23 val. 30 min. Šiaurės vakarų vėjas mums padeda. Dangus visai tyras ir pilnas mėnuo taip ryškiai apšviečia žemę, kad mes matom joje beveik viską kaip dieną. Visi keleiviai, įsitikinę lėkimo lėtume, rengiasi miegoti. Užmigo ir ekipažo dalis. Galų gale atsigulėjau ir aš.

Sausio 11 d. 6 val. 30 min. staiga mane kelia iš miego — aparatas leidžiasi į jūrą netoli Lisabono. Imame benzino ir alyvos. Mums įteikia asmeninį Portugalijos respublikos prezidento laišką prašydami jį atiduoti Argentinos respublikos prezidentui. 7 val. lekiam toliau. Vėjas pasikeitė, pučia iš šiaurės rytų. Užkandame ant vandenyno. Dangus visai aiškus. 9 v. matuojame vėją, metame vieną bombą, kuri plaukia vandeny, ja ir matuojame vėją. Po patikrinimo taisome kryptį. Tą operaciją kartojame beveik kiekvieną valandą. Nakties metu dūmų bombos keičiama fosforinėmis.

Matuojame saulės aukštumą ir nustatom padėtį, iš šškaičiavimų pasirodo, lekiam greitumu 200 kilm. per valandą. Kalbame bevielio telefonu su Lisabonu. Linki mums laimingos kelionės ir gero apetito. Ir tiesa visi keleiviai pietauja gerai. 11 val. kuomet davė kavos, pilotas pranešė, kad orizonte matyti Kanarų salos.

14 val. 15 min. „Belgica“ nusileidžia pas Tenerif, kur turime pasilikti pusę valandos kol pailsime benzino, Vietos vyriausybė duoda gėlių ir laiškų įteikti Argentinos respublikos prezidentui. Kai kuriuos kviečiame pas save ir geriam su jais kelius butelius šnapso. 15 val. vėl lekiam toliau. Šiaurės rytų vėjas. 16 val. 30 min. duoda arbatos. Vienas iš keleivių griežia gitara, trys poros šoka. 17 val. 15 m. gauname pirmą, nuo pradžios kelionės — radiotelegramą iš Port Etien. Aš atsigulu palikęs savo padėjėją padežuruoti už mane. 20 val. mane pakėlė vakarienei. Triukšmingas linksmumas, geriam šampaną ir džiaugiamės, kad mūsų kelionė taip puikiai sekasi. 23 val. „Belgica“ nusileidžia į Port Praja (Zaliojo kyšulio saloj). Nežiūrint į vėly laiką — visas miestas ant kranto. Mus sutinka šauksmais ir aplodisimentais. Įteikia neišvengiama laišką Argentinos respublikos prezidentui. Lygiai 24 val. išskrendam toliau. Lekiam tamsią naktį, dideli debesys uždengia mėnulį. Degančiomis bombomis matuojame padėtį ir vėją. Pavijome keletą garlaivių, su kuriais pasikeitėme sveikinimais radiotelefonu. Jie praneša mums savo vėjo išmatavimus pilnai sutinkančius su mūsų matavimais.

Sausio 12 d 9 val. nusileidžiame į jūrą pas Šv. Povilo salą pasiimti benzino ir alyvos. Pirmasai magistratas įteikia mums laiškus Argentinos prezidentui. Keleiviai ruošiasi priimti ekvatoriaus perėjimo ceremonijai. Tai pirmas ekvatoriaus perėjimas orlaivyje. 9 val. 30 min. keliamės ir lekiam. 10 val. parlekiam ekvatorių Ceremonija eina visai linksmai. Po jos puikūs pietūs. Pučia pietų rytų vėjas; aš vėl taisau kryptį. 13 val. lekiam per Fernando Norons salas, nuo kurių negauname jokių ženklų. 14 val. matom kyšulį Kan. 15 val. nusileidžiame pas Pernambuko, kur stovim visą valandą. Ant kranto daug žmonių. Mus sutiko su muzika. Koksai širdingas entuziazmas! Tė gyvuoja Brazilija! 16 val. lekiam toliau. Kadangi pilotas lekia krantu, aš ilsiuosi ir kalbu su specialiu „La Nation Belge Sportive“ korespondentu. Siek tiek pailsėjęs vėl imuosi komandos. Radiotelgrafas praneša, kad Buenos Airėse mums ruošia puikus sutikimas. Sausio 13 dien. 17 val. matom Rio-de-Zanerio, kur nusileidžiame paimt benzino ir beveik tuojuo vėl pakylam, kad suspėtume į Buenos-Aires ligi nakties. Šią paskutinę kelionę gėrimės puikiais grįžračių reginiais. Galų gale 19 val. iškilmingai nusileidžiame į Buenos Aires. Mūsų laukia tokia triukšminga ovacija, kurią aš atsisakau aprašyti.

Kelionė Anvers—Lisabon—Tenenf—Port Pria—Pernambuko—Rio-de-Zaneirio—Buenos Aires mes padarėme per 66 val. 15 min.; sykiu su sustojimais visa kelionė tęsėsi 70 val. 30 min.

1909 m. Blerio perlėkė Lamanšą. Per 10 metų per Lamanšą kiekviena diena lekia daug orlaivių tarnaujančių 4 oro pašto linijoms.

Ar galima abejoti, kad per 10 metų per Atlantą vandenyną kiekvieną dieną eis dideli oro laivai, kurie sudarys keleivių susisiekimo liniją tarp abiejų kontinentų?

M-ras Ružancovas.

Vokiečių cepelinai pasauliniame kare.

Vokiečių žurnalas „Marine Rundschau“ skelbia pilną statistiką cepelinų nuostolių vokiečių laivyne per pasaulinį karą. Iš viso per karą Vokietijoje žuvo 78 cepelinai; iš jų 72 kovos ir 6 mokymui.

Kiekvienas kovos cepelinas vidutiniškai padarė po 16 žvalgybų ir po 3 atakas. 1916 met. cepelinai padarė daugiausia žvalgybų — 296 ir atakų — 107, o 1917 m. buvo pastatyta daugiausia cepelinu — 39, t. y. pusė anksčiau buvusio laivyno.

Bendri cepelino nuostoliai skirstomi taip:

Santarvininkai sunaikino 26, del senumo ir audrų sunaikinta 14, del sprogimo žuvo 12, del kitų įvairių priežasčių žuvo 17; viso 69.

Likę iki karo galo 9 cepelinai priskirstyti buvo tarp nugalėtojų.

Visą karą vedama buvo lakiolimo kova didžiausiam aukščiumi pasiekti. Cepelinai pastatyti 1917 metais, 36.000 kub. metrų tūrio, galėjo pasiekti 5.600—6.200 mt. aukščio. Bet 1918 m. šis aukštumas pasirodė jau nepakankamas, kad galima būtų apsaugoti nuo orlaivio artilerijos ugnies. Tai ypač pasidarė aišku puolant Angliją. Po oro ekspedicijos į Londoną 1918 m. nutarta pastatyti nauja cepelinų tipa — 62.000

kub. mt. tūrio, galinčių pasiekti 7000 metrų aukščio. Baigiant juos statyti vokiečių laivyne kilo riaušių, o vėliau buvo pralaužtas frontas sąjungininkams kartu su 8 senesnio tipo cepelinais, o nebaigtas cepelinas L. 72 buvo baigtas ir atiduotas Prancūzijai.

Majoras Ružancovas.

Vyrų ir moterų skaičius Europoj.

Prieš karą Europoj 1000 vyrų buvo 1038 moters. Gimimų vyrų ir moterų buvo beveik vienodi. Bet pasaulinis karas, kuris sunaikino tiek vyrų, privedė prie to, kad dabar Europoje 1000 vyrų tenka 1111 moterų, arba 25 milijonais moterų daugiau negu vyrų, tuo tarpu prieš karą buvo tik 9,5 milijono moterų daugiau.

„Wirtschaft und Statistik“ žiniomis neutralėse valstybėse vyrų ir moterų santykis prieš karą ir dabar atrodo taip: 1000 vyrų tenka moterų:

	Prieš karą	po karo.
Olandijoj	1020,7	1010
Danijoj	1060,7	1053
Norvegijoj	1099,2	1068
Švedijoj	1046,2	1036
Šveicarijoj	1033,7	1077

Kaip matome tose valstybėse abiejų lyčių skaičiai tendencijos išsilyginti; moterų gimimas karo metu sumažėjo, išskiriant Šveicariją, kur tas skaičius priaugo.

Šitokie skaitmenys parodo vyrų ir moterų skaičių santykius tose valstybėse, kurios dalyvavo kare: 1000 vyrų tenka moterų:

	Prieš karą	po karo.
Vokietijoj	1026,4	1100
Austrijoj	1027,6	1089
Pietų Slavijoj	945,6	1042
Rumunijoj	979,1	985
Bulgarijoj	961,9	997
Belgijoj	1016,9	1033
Anglijoj	1067,4	1093
Suomijoj	1014,1	1024
Sovietų Rusijoj	1042,6	1229

Kaip matyti smarkiai priaugo moterų skaičius Vokietijoj ir Rusijoj; pastarojoj todėl, kad pasibaigus pasauliniam karui — tęsėsi dar karas viduj.

Yra kraštų, kur moterų buvo mažiau, negu vyrų: Pietų Slavijoj, Rumunijoj, Bulgarijoj, Graikijoj, Liuksemburge ir Lenkijoj. Bet ar šiaip ar taip kalbant per karą moterų skaičius žymiai padidėjo palyginant su vyrais. Dabartinis moterų išteklius daugumoj susideda iš jaunų mergaičių, tuo tarpu prieš karą tą išteklių sudarydavo taip vadinamos „senmergės“.

Kyla klausimas, kas daryti su tais 25 milijonais atliekamų jaunų moterų? Tikėtis, kad tas nelygumas laikui bėgant išnyks — netenka.

Tarytum Amerikoj moterų skaičius mažesnis kaip vyrų:

„Lat. Kar.“

Kada gi pagaliau.

Š. m. liepos mėn. 16 d. man teko būti N pulko šventės iškilmėse.

Pulkui padarė garbės savo apsilankymu daug aukštųjų svečių. Buvo laikomos karštos patriotinės kalbos. Visų ūpas buvo pakeltas, širdys užsidegė entuziazmo jausmais.

Bet lig tik išvažiavus aukštiesiems svečiams, prisirinko į iškilmes viešnių lenkaičių, ir staiga prasidėjo kalbos „po polsku“. Pasidarė labai keista ir nemalonu. Tie patys kariai, kurie prieš valandėlę sakė tokias karštas patriotines kalbas, dabar tarškėjo lenkiškai sukinėdamiesi apie lenkaites!

Kada gi pagaliau mes būsimė tokie, kokiems reikia būti nepriklausomos Lietuvos kariams?

Kada išmoksime gerbti savo kalbą?

Jokutis.

Red. p a s t a b a:

Norėtum paklausti lenkiškai kalbėjusių Lietuvių pulko iškilmėje — kaip jie mano — kurią kalbą vartotų lenkų karininkai, jei jų šventę aplankytų vos kelietas lietuvių?

Latvių ortografija.

Nuo š. m. rugpiūčio 1 d. visose mokyklose, o nuo 1923 m. sausio 1 d. visose valdžios ir savivaldybių įstaigose įvedama nauja ortografija. Vietoj gotų raidžių bus vartojama lotinų; v, s, z, c, š, ž, č, dz, dž, turi būti rašoma vietoj sudėtinių gotų alfabeto kombinacijų; suminkšinti priebalsėms l, r, n, k, g, — vartojama uodegėlės; h ir ch lieka svietimiams žodžiams; du „ee“ pakeičiama „ie“; pailginti balsėms vartojama brūkšnelis balsės viršuje.

Apskritai latvių ortografija pasidaro labai panaši į mūsų — lengvai skaitoma ir gražiai atrodo. Kai kurie laikraščiai jau nuo pernai metų pradėjo pratinti savo skaitytojus prie naujos rašybos dėdami straipsnių sena ir nauja rašyba parašytų.

Leit. N-kis.

Raštų apžvalga

„Varpo“ Bendrovės leidinys Nr. 13 N. Rubakin. Apsakymėliai iš Gyvulių Gyvenimo (su 21 paveikslėliu). Vertė J. Norkus. Kaunas. „Varpo“ B-vės. Spaustuvė. 1922 m. Knygutė iš 112 puslapių.

Skaitydamas šią knygutę jauties tartum gyvenį gyvulių pasaulyje, patsai juos matai, kaip jie gyvena, ką jie veikia, kaip jie keliauja ir kraustosi iš vienos šalies į kitą, kaip jie miega, ieškosi maisto, ginasi nuo priešų, kaip kariauja, gauda kitus gyvulius laiko belaisvius ir kaip jie statosi namus, vaikus augina, vaisosi ir platinasi pasaulyje. Kiek jėgų, vikrumo, kantrybės, gudrumo atsiranda gyvuliuose, beiėskant įvairiausiomis priemonėmis maisto. Kiek jie turi rūpesnių, kaip draugija, padeda dirbti vieni kitiems ir t. t. Kai kurių gyvulių gyvenimą matai panašų į žmogaus.

Atvertę pirmus puslapius randi kaip voverys gelbėdamosi nuo bado keliasi iš vienos vietos kiton.

„Kokie 25 metai atgal Žemutiniojo Tagilsko mieste (Urale) buvo nematytas atsitikimas: iš miško išėjo neapsakoma daugybė voverių irėjo tiesiog į miestą... bėgo gatvėmis šoko per tvorą, lino į namus, aptvino kiemus šokinėjo stogais. Vovieris—žvėriukas bailus, o čia jų baimė visai dingo: nebijojo nei žmonių nei šunų...ėjo būrys paskui būrį nuo ryto lig vėlaus vakaro. Tris dienas jos taip gužėjo (pusl. 3).

Bet ir upę priėjus jų nesulakydavo. Šokdavo į vandenį ir plaukdavo, nors daug jų, netekusių jėgų, žūdavo vilnyse.

„Pailsusioms voverims atkišdavau irklą. Tik atkišiu, tuoj irklą lipa pas mane į laivelį... sutūps ant laivelio dugno ir dreba... Kada laivelis priplaukė prie didelio laivo, voverys užlipo ant jo ir ten tupėjo krūvoimis... Tik laivas priėjo prie kranto, voverys tuojau iššokinėjo ant smėlio ir lėkė toliau...ėjo toli, už kelių šimtų verstų...“ (pusl. 4).

Yra paukščiai, kurie renkasi lėkti į kitas šalis tokiomis dideliais būriais, kad net sunku įsivaizduoti. Ypatingai Amerikos skraiduoliai karveliai.

„Karvelių pulkai būvę labai tankūs ir lėkė keliomis eilėmis vieni viršų kitų... visos dangaus skliautas marguliavęs vien tik jų. Jie lėkė apypiete. Šis debesys vis didėjęs ir didėjęs ir lėkęs greičiau. Po valandos anglas sėdęs ant arklio ir išjojęs prieš lekiančius karvelius. Jis jojęs keturias valandas o karvelių debesio, rodėsi, ir galo nebuvo... Tik pavakare penktąją valandą šis karvelių debesys pasibaigęs. Paskui jį dar lėkė atskiri pulkai atlikusių karvelių... tikslai vakare, dešimtą valandą, pralėkė paskutiniai karveliai. Šis karvelių debesys ilgio būvęs ketveto šimtų verstų ir daugiau ne dešimties verstų pločio. Jeigu šiam debesų karveliai būtų lėkė ne keliomis eilėmis, o viena tik eile, tai ir tai jų ten būtų būvę ne mažiau, kaip trys milijardai...“ (pusl. 9).

Pusl. 14 pasakojama įdomus atsitikimas apie sraigę, rastą karste Aigypso karaliaus palaidoto bemaž prieš tris tūkstančius metų.

„Karstus palaidodami užvoždavo sandariai, taip, kad neliktų jokio plyšelio, pro kurį galėtų patekti sraigė, ar musė. Bet kartą karste rado visiškai išdžiūvusią sraigę. Tat suprantama buvo, kad ji pateko ten dar tais laikais, kada aigyptiečiai palaidojo savo karalių, t. y. prieš tris tūkstančius metų... Vienas anglų mokslininkas... minimą sraigę įdėjo į šiltą vandenį... Vandeny sraigė išmirkus atgijo ir ėmė šliaužyti“...

Šis faktas parodo, kad yra gyvių, kurie sudžiūvę gali išgyventi labai ilgai nelik mėnesius, bet ir tūkstančius metų.

Beieškant maisto namaža matome gyvuliuose ir gudrumo, sumanumo.

„Amerikos vilkai apgauna net žvejus... Žmonėms atsitraukus nuo ekerčių, tuoj puola prie jų vilkai, įsikanda lazda ir bėga ledu tol, kol ištraukia visą meškerį“... (pusl. 23).

Dažnai iš Lietuvos tamsių kaimiečių tenka išgirsti, kad kipšai arklius kankina. Pusl. 27 randame tikrą kaltininką — žmonių vadinamą kipšą, o jis — tai mažas žvėriukas vadinamas „širmuonėliu“.

„Naktį įlindęs į arklidę, užšoka arkliui ant sprando, ima bėgioti, draskyti, kutenti... Arklys nežinodamas, kas daryti, trankosi, daužosi... Esti atsitikimų, kad širmuonėlis, tuo būdu, galutinai nukankina arkli... Arklidėje nieko nematyti, o arklys daužosi, tik karčiai jo veliasi“...

Kai kurie paukščiai sugeba žuvauti nedaug būdams už žmogų.

Susirinko artė penkių dešimtų pelikanų... Pelikanai iš lėtoėjo į įlankos kraštą plasnajo ir taškė sparnais vandenį... Žuvis dėl ankstumo ėmė net iš vandens šokti... Pabaigę žvejoti, pelikanai išlipo į krantą ir pradėjo dalytis grobį. Kiekvienas pelikanas sąžiningai iškratė iš savo maišo visas žuvis... Visiems teko lygi dalis“ (Pusl. 37).

Bet esama gyvių, neblogai ir ūkininkaujančių.

„Savuose sandėliuose skruzdės gerai saugo grūdus, kad nesudrėgtų ir nesudygtų. Jeigu grūdai sudrėgsta, tai skruzdės neša juos laukan iš skruzdėlynų ir saulėje džiovina“... (Pusl. 61).

Pusl. 63 pasakojama apie Altajų kalnuose (Sibire) gyvenantį nedidelį gyvuliuką, vardu „šienautojas“ (zagomys pica).

„Kasmet rugpiūčio mėnesį jisai pradeda rinkti žolę; iš pradžių nukanda jas, paklosto ir ilgai džiovina. Rugsėjo mėn. pradžioje žolę visiškai išdžiūsta, šienautojas ją grėbia savo kojomis į kupetas, kurios būna kartais sieksnio aukščio ir pločio ir taip gražiai sugrėbia tartum žmogus“...

Ir kariauti moka neblogai, pavyzdžiui, skruzdės.

„Skruzdės dažnai kariauja... Iš pradžių siunčia į svetimą skruzdėlyną žvalgus. Tie, nuėję tienai, gerai įsižiūri į visas jo angas ir angeles ir grįžta namon... lyg tariasi tarp savęs apie žygį... išbėga visos skruzdės kariai... Eina panašiai į kariuomenę eilėmis. Kai kada tokių eilių sutinki dviejų sieksnių ilgio ir trečdalis sieksnio pločio... Apstoję skruzdėlyną, artyn jo neina, bet iš jo taip pat neišleidžia ir laukia ateinant pagalbos. Atėjus pagalbai, visos pulte puola skruzdėlyną, stengiasi užimti visas jo įeinamąsias ir išeinamąsias skylės... Skruzdės moka puliti, bet moka ir gintis... Susipešus skruzdėms, kova dažnai trunka keletą valandų, o kai kada ir visą dieną... keletą dienų arba net keletą savaitių... Vieną tokį skruzdžių karą sekiau kasdien, ir jis truko 46 dienas. Gal jos ir sustodavo kariavusios, man nematant, bet neilgam laikui, nes kiekvieną kartą, nuėjęs į kautynių lauką, rasdavau jas tebekariaujančias“... (pusl. 69—71).

Pusl. 90—92 randame apie vėbrų (žvėrių) namus, pylimus.

„Namus vėbrai statosi ežeruose ir upėse... Vėbrams reikalingas visuomet vienodas vandens gilumas. Jeigu tokios vietos nesiranda tai pasidaro tvenkinys; būna tvenkinių, vėbrų padarytų labai didelių. Vienoj Šiaurės Amerikos vietoj yra tvenkinys 80 sieksnių ilgio... Jeigu vanduo teka labai, srauniai, tai vėbrai daro antrą tvenkinį, kad vienas antrą sulaikytų nuo išgriovimo“...

Teko girdėti senelius pasakojant, kad prieš kelias dešimtis metų, jie pamena, lijęs smarkus lietus, jam nustojus rasta laukuose žuvų. Jie aiškina, kad ėjęs viršum pakilęs ežeras. Puslap. 103 randame kaip tik paaiškinimą apie tai.

„Dažnai vėjas nuneša labai toli net už jurių didžiausius pulkus skėrių... Kai kada vėsula įsisukusi... sustveria šiuos... susuka... ir išneša į padanges. Aukštai vėjas visomet smarkiau pučia, negu žemai... Pagaliau jie kartu su lietumi ima kristi žemėn“.

Knygutė gan įdomi. Kalba graži ir lengva skaityti sodžiaus jaunimui. Patariama kariuomenės [dalių] knygynėliams ją įsigyti.

S. B.

Steigiamasis Seimas.

1922 m. rugplūčio mėn. 1 d. 233 posėdis.

Šiam posėdžiui iš konstitucijos lieka apsvarstyti tik Valstybės Kontrolės ir tautinių mažumų skyriai.

Valstybės Kontrolės skyrius priimamas Finansų ir Biudžeto komisijos redakcijoj.

Tautinių mažumų skyrius sukelia daug ginčų, ypač žydų reikalavimai suteikti jiems ypatingų teisių. Prieš jų privilegijavimą kalba kairiųjų frakcijų atstovai (Digrys, Sležiavičius ir kiti).

§ 75 ir § 76 apie tautines mažumas priimami

su kr. dem. pataisomis. Iš šitų paragrafų tautinės mažumos turi teisę tvarkyti autonomingai savo kultūros, švietimo ir labdarybės klausimus.

Eina konstitucijos balsavimas en bloc. Del balsavimo motyvų kalba keli atstovai.

Konstitucija priimta 59 balsais (kr. dem. žydai ir bep. Žitinevičiaus) už ir 1 prieš (Zabausko.). Soc. L. dem., valst. s. ir soc.—dem. susilaikė

Posėdis baigiamas imnu.

Ks.

Ž I N I O S

Lietuvoje.

— **Rinkimai į naują Seimą.** Oficialiai paskelbta, kad rinkimai į paprastą Seimą (parlamentą) įvyks šių metų spalio mėn. 10 ir 11 d.

— **De jure pripažinimo atbalsiai.** Žinios kad Lietuvą pripažino de jure Amerika, atbalsiai pasklydo labai greit po visus Lietuvos kampus. Miestai, miesteliai, kaimai suruošė manifestacijas, mitingus. Namai buvo puošiami tautinėmis vėliavomis. Išneštos rezoliucijos reiškiančios Amerikai padėką už pripažinimą Lietuvos de jure.

— **Miškų gaisrai.** Varėnos apylinkėse smarkiai dega valstybiniai miškai. Ugnis apėmė didžiausius miško plotus. Sudegė jau apie 200 deš. Gaisro priežastis neiširta; eina tardymas.

— **Nuostoliai nuo lietaus.** Rumšiškių mieste ly ir apylinkėse, naktį iš 26 į 27 d. liepos m. ištiko smarkus lietus su perkūnija. Ties upeliais gyvenančiųjų namai buvo užsemti; kai kuriuose namuose vandens buvo iki lovų. Teko bėgti iš namų ir gelbėti gyvūnus.

Laukuose daug javų sumaišyta su žeme, nunešta šieno, nuplauta rugių, daug išplauta bulvių. Nuostoliai esą dideli.

— **Lenkų šaulių darbai.** Paskutiniu laiku Gelvonių rajone (Ukmergės apskr.) labai dažnai atsitikdavo kareivių nužudymų bei sužeidimų, valdžios arklių vogimų, telefonų vielos traukimų ir t. t. Visa tai darė lenkų šauliai.

Du tokių darbų organizatorių Golovną Vladą ir Pšetulskį Kostą mūsų kareiviai sugavo. Yra jie gelvoniškiai. Abu jie priklausė prie lenkų karinės organizacijos (żwiązek bezpieczeństwa kraju).

— **Ekonominė Karių b-vė ir „Rūbas“.** Teko girdėti, kad Ekonominė karių b-vė susitarusi su „Rūbo“ b-ve, kad ši teiks karių b-vei pasiūtų rūbų papingintomis kainomis.

Valstybinių įstaigų tarnautojai galėsį pirkti Ek. karių b-vėje rūbų įperkamos kainomis.

Norima yra padaryti taip, kad valdininkai galėtų pirkinėti Ek. karių bendrovės krautuvėi.

— **Teatro remontas.** Miesto Teatrą pradėjo jau remontuoti: Scena visai perdirbama. Įtaisomas tam tikras bėtoninis kaušas, kuris stiprins vaidilų balsus. — Kitam sezonui įsigyjama daug technikos priemonių ir naujų dekoracijų.

Lietuva ir užsieniai.

— **Padėkos raštas.** Lietuvos atstovas įteikė Jungtinių Valstybių Valstybės departamentui Lietuvos vyriausybės vardu padėkos raštą del Lietuvos pripažinimo.

— **Čarneckio apsilankymas.** Rugpiūčio 2 d. sekretoriaus Ilughes asmeninėje andijencijoje buvo priimtas mūsų atstovas Vašingtone Čarneckis, kuris pareiškė savo padėką už suteiktą Lietuvos pripažinimą.

— **Japonų spauda apie Lietuvą.** Japonų dienraštis „Sin — Aiči“ įdėjo š. m. gegužės mėnesio 28 d. ir birželio 6 d. straipsnį apie Lietuvą, kuriuos išvertė iš „esperanto laikraščio“ „Litova Stelo“, leidžiamo Kaune.

Iš Vilniaus.

— **Lietuvos žemė — lenkams.** Artimiausiomis dienomis bus išdalyti atvykstantiems lenkų kariams Trinopolio dvarelis (Vilniaus priemiestyje) 30 plotų ir Aukštųjų Kirtimų dvarelis (arti Vileikos stoties) 20 plotų.

— **Mobilizacija.** Gautomis žiniomis Vilniaus ir Gardino kraštuose eina smarki mobilizacija. Imama visi karininkai iki 60 metų ir jaunimas iki 27 metų.

Užsieniai.

— **Streikas Estijoje.** Didokas Estijos fabriku darbininkų skaičius sustreikavo, reikalaujanti algų padidinimo. Kadangi darbdaviai su darbininkų reikalavimais nesutinka, streikas gali nusitęsti.

— **Albanijos pripažinimas.** Amerikos Jungtinių Valstybių vyriausybė, sykiu su Pabaltijos valstybėmis, pripažino ir Albaniją de jure.

— **Smirnos autonomija.** Vyriausias Graikų komisaras paskelbė Smirnos autonomiją.

— **Galų gale.** Lenkų kabinetas jau galutinai susidarė. Ministeriu pirmininku paskirtas prof. Novakas užs. reik. ministeriu liko Narutavičius, karo minister. — Sosnkovskis, finansų min. — Jastrzembskis, vidaus reik. min. Kamienski ir t. t.

Lenkų Seimas pareiškė pasitėkėjimą naujam ministerių pirmininkui.

— **Latviai rengiasi prie Selmo rinkimų;** tveriamos naujos partijos, būtent nacionalistų, demokratų, nepartinų naujakurių žemdirbių, žvejų, geležinkeliečių ir t. k.

— **Rusijos deficitas.** Iš laikraščių pranešimų, Sovietų biudžete šiais metais numatyta 360.020.000.000 rublių įplaukų ir 760.449.670.000.000 rublių išlaidų. Deficitas sieksias 400.429.670.000.000 rublių.

— **Komunistų partijos konferencija.** Rugpiūčio 4 d. Kremliuje atidaryta komunistų partijos konferencija.

— **Reikalauja skolų.** Anglija pasiuntė notas Prancūzijai, Italijai, Serbijai, Graikijai, Rumunijai Portugalijai, kuriuose yra pasakyta, kad Amerika reikalauja iš Anglijos gražinti jos skolas ir dėl to Anglija esanti priversta reikalauti iš savo skolininkų pinigų bet tik tiek, kiek jų reikia išmokėti Amerikai.

— **Oro laivynas saugos kraštą.** Lloyd George anglų Žemutinios Rūmos pareiškė kad projektas dėl 500 oro laivų krašto apsaugai, kurie kainuotų 2 milijonų svarų sterlingų kasmet, priimtas.

— **Vokiečių kritimas pakenkia kitoms valstybėms.** Lloyd George pareiškė, kad jei Vokietija bus dar labiau slėgiama, tai Santavės valstybėms iš to jokios naudos nebūsią, nes Vokietija gali tiekti komunistų įtakai.

— **Nebeperka svetmos valiutos.** Vokiečių valdžia dėl katastrofinės finansų padėties liovėsi supirkinėjusi svetimą valiutą, kurią reikė josumokėti reparačinius mokesnius.

— **Susirinko Kinų parlamentas.** Liepos mėn. 30 d. Pekine susirinko parlamentas, kuris buvo išsiskirtęs 1917 m.

— **Susekė komunistų organizaciją.** Policija susekė Rygoje Latvijos jaunimo komunistų centro organizaciją. Suimti 7 žmonės; tarp jų yra studentų ir senų komunistinių veikėjų. Rasta gana daug literatūros ir algos pakvitavimo lakštų.

— **Komunistų partija suskilo?** Suomų ir švedų laikraščiai praneša jog Rusijos komunistų partijoje įvykęs skilimas ir vedama aštri kova.

— **Sukilimas Urale.** Urale prasidėjo sukilimas prieš bolševikus. Sukilėliams vadovauja kažkoks Petrovas. Sukilėliai esą paėmę jau Viatką. Numalšinti jas nusiųsta 25.000 kariuomenės.

Ukrainoje.

Teroras už tararą.

Lenkų pagrobtoje Galicijoje ukrainiečiai ne numsta. Į baisų lenkų kraujingą terorą, ukrainiečiai atsako teroru.

Ukrainiskij Prapor" praneša kad paskutinėmis dienomis sudegė nuo padegimo pėstininkų kareivinės Staroje Selo, sokoļu klubas Berozove, visas lenku

miestelis netoli Ravy Rusviej ir t. t. Visuose atsitikimuose tiksliai nustatyta padėgimus, bet padegėjai nesurasti.

Įvairenybės.

— **Nauja patarlė.** Laikraščio „Latvija“ feļjetonistas Skruia Fridis tarp kitų „šlų laikų patarlių“ paduoda tokią: „Ginčijasi kaip lietuvis su lenku“.

— **Patogus susisiekimas.** Viena anglų garų bendrovė „Vickers“ pasiūlė valdžiai patogų susisiekimą orlaiviais su Indija. Valandoje galima būsia daryti 80 mylių, ir orlaivis galėsias imti 200 žmonių.

— **Įvedė degtinės monopolį.** Š. m. rugsėjo 1 dieną Tarybą Rusijos valdžia įveda oficialiai degtinės monopolį. Degtinės stiprumas būsias 380/o. Buteilis spirito vidutinio stiprumo kainuosias 20 milijonų rublių.

Kareivio Eimučio paminklo fondas.

Anksčiau paskelbta 15.227 auks. 50 sk.

Elektro technikos bataliono kariai: Barščiauskas 25 auks.; po 20 auks.: Bernotas, Augaitis, Jankevičius, Staskonis, Tapulionis, Synušas, Matukas, Tumas, Šmidtas, Dagilis, Petronis ir Beršteinas; Jokubaitis A. 15 auks., Mikula 11; auk po 10 auk.: Odyniecas, Žiaurys, Juozapaitis, Niaura, Leščiauskas, Targonskis, Jagminas, Saulytis, Barkauskas, Dūda, Banevičius, Baranauskas, Budraitis, Radvilavičius, Magdušauskas, Narušis, Jacevičius, Grišaitis, Straževičius, Trinka, Aukštuolis, Navickas, Salkus, Krompalsas, Pašakonis, Grigaravičius, Gaidamavičius, Šermukšnis, Magužonas ir Samalis; Cibulskis 8 auks.; po 6 auks.: Micevičius, Jackus, Balčytis, Frankas ir Šimkus; po 5 auks.: Vaitkevičius, Kvėdaras Dzevečkas, Paulauskas, Kindulas, Maldutis, Normantas, Siñica, Černauskas, Ralys, Daugirda, Kaktavičius, Virbickas, Juzėnas, Korizna, Bartkevičius, Miliauskas, Pranevičius, Vyšniauskas, Lazauskas, Stasytis, Nikšas, Kapelioras, Martinkėnas, Balčiūnas, Tarasevičius, Vinslavas, Dagys J., Augis, Bortinikas, Mekas, Surkys, Mockus, Leizegautas, Baika, Ulčinas, Dvelys, Varnauskas, Ališauskas, Bakasiejevas, Chochlovas, Juraška, Dagys Statys, Triušas, Stankevičius, Čepulis, Jokūbaitis St., Libermanas, Adomaitis, Katkus, Stasaitis, Aleksiušas, Kasperavičius, Ziukus, Gurauskas, Sireika, Baseikis, Ubavičius, Šmikus, Malinksis, Jureckas, Skirmuntas, Zidonas, Deltuvos, Bukauskas, Tvirkutis, Savickas, Buzas, Liūbšys, Zilys, Grybauskas, Marazas ir Mažys; po 3 auks. Baranauskas, Buteikis ir Petkevičius; po 2 auks.: Paltinavičius ir Meldurys; viso 1.007 auks.

Iš viso 16.234 auks. 50 sk.

Pranešimas.

Liet. Mok. Prof. Sąjungos Suaugusiems Mokyklon šiais metais priimami prašymai I, II, III, IV, V ir VI kl. iki rugpiūčio 24 d. šios sąjungos

knygyne (greta Šiaulių Sąjungos) arba pas vedėją. I kl. priimami ne jaunesni kaip 16 metų. Įstojantieji įmoka 50 auks. Užsiėmimai vakarais nuo 5 iki 9 val.

Mokyklos Vedėjas.

Redakcijos atsakymai.

J. Bičverg. Straipsnelis būtų galima įdėti, jeigu Tamsta mūsų nurodymu jį ištaisytumei.

Z. Liauskui. Gavome, skaitysime.

Varpeliui. Nespausdinsim.

Dzukui. Nei pavardės nei adreso nepadėjot, todėl į klausimus neatsakome.

M. P-rys. Eilėraščių nedėsime.

Vargo Kiškeliui. Eilutės kol kas nevykę. Pasiskaitykit kitų poetų ir pamatysite, kad jūsų eilių spausdinti negalima.

Deksniui. Netinka.

Leit. Majui. Norint gauti atsakymą raštu reikia atsiųst pašto ženklą.

Juozui Jukubui. Negalima.

Paulauskui Stasiui. Nieko tikra kol kas negalime pasakyti.

Ignui Dumbliauskui. Laikraštį išsiųsime, kai gausime pinigų.

Antanui Sakalui. Skaitos.

Šimoniui. 1 ir 2. Negalima.

S. Jokubaičiui. Skaitys 6 mėn.

P. Jonuškai. 1. Negali. 2. Kaip patogiau, taip ir kreipkitės laišku ar patsai.

J. Valatkevičiui. Laikas atitarnautas ligi paleidžiant atostogų į tarnybą įskaitomas.

Karžygiui. Uniforma nustatyta tam tikru įsakymu kariuom. (436 Nr. 1920 m.), kurio ir reikia laikytis. Tuo įsakymu vadovaujasi dalies viršininkai.

Geniui. Tai Armijos Teismo nuožiūra.

B. Jaunuoliui. 1. Tamstos motina turi kreiptis į vietos Naujokų Ėmimo Komisiją. 2. Pašauktųjų šeimynoms pašalpa neteikiama. 3. Nuo karinės prievolės atlikimo nepaleidžiami—tik nuo mobilizacijos. 4. Dalies Vado nuožiūra.

J. Augustui. Tamstos tarnybos pradžia užskaityta tikrai. Apie paleidimą kol kas nėra žinių.

Biržmakalniui. Per ankstyvas klausimas. Kaip tarnaujančiam specialėje dalyje, reikės tarnauti skiriamą toms dalims laiką. Kuomet atitarnausi savo laiką — būsi Tamsta paleistas.

J. Nemeikšniui. Kol kas negalima.

P. Baliučiu. Jei būsi Tamsta visai paleistas—neskaitoma.

P. Veteikiui. Leidimas vasaros darbams jau pabaigtas.

Štabo ponaičiui. Savo apskrityje. Jei pritrūktų—kaip paskirs Žemės Tvarkymo Komisija.

Drebuliui J. Reikės atitarnauti laiką skiriamą specialėms dalims.

K. Dunduliui. Negalima.

Samuoliui. Kol tėvas gyvas, jis gali tvarkyti savo ūkį savo nuožiūra.

J. p. Ep. Patartume pirma pasiteirauti Miesto Valdyboje, o vėliau jei bus reikalinga, paduoti prašymą.

M. Maciulevičiui. Nesant dokumentų negalima nešioti. Jei būtų dokumentai, ir tai tik galima nešioti raudona juostelė. Tik karininkai nešioja sidabrinę. Leidimas ginklą nešioti visai neišduodamas, jei jis nepriklauso kariui iš etatu.

V. p. J. Petroniui. Visai negalima.

Raštin. Daumėnui. Jei užimate etatais raštininko vieta — galite gauti raštininkams skiriamąjį davinį. Raštininkas — nėra laipenis. Įgyti tam tikram nerikiuotės jaunesniojo ar vyresn. puskarininkio laipsniui reikalinga laikyti egzaminai.

Vilniečiui. Atsakymas į Tamstos klausimą padėtas „Kario“ 15 Nr. (kar. Č-liui).

J. p. Šmidtui. Skaitosi vis tik 6 mėn.

V. L. K. Raštas „Kariui“ netiko. Sunaikinome.

P. Krukliui. I. Galima gauti leidimą vykti užsienį testuoti mokslu, laikui neišgesniam kaip 3 mėn.

Vidusaliui. Kol kas nepriimama.

A. Naruševičiui. Jei dalies viršininkas sutinka leisti — galite važiuoti. Leidimas keliauti traukiniu duodama ligi sienos. Toliau mokama savo pinigais. Kreipkitės komandos keliu į savo dalies viršininką. Kuomet bus parėdymas — būsi Tamsta paleistas.

K. Šatkui. Reikės atitarnauti skirčiau specialėms dalims laiką.

A. Januliui. Skaitosi.

Virš. Alidenpai. Kreipkitės į savo apskr. viršininką smulkiai išdėstydami padėtį.

Zalėpugai. Kol kas negalima.

J. Paulionkai. Jei abiejų dalių Vada sutiks — galima.

Marozui. 1. Kol kas nežinia. 2. Kreipkitės teisman vėl.

J. Pšibilskui. 1. Tik tuomet gali gauti javų ir kitokių prašyvenimui daiktų, kada gauna žmės. 2. Miminio įstatymo nesupratote. Aišku, gali.

Šatui. Tai pilnai priklauso nuo jūsų dalies Vado.

J. S. Laurinaičiui. Negalima.

P. Danisevičiui. Skaitysis.

A. Šlapeikiui. Kol kas negalima.

NUO KIEKVIENO
MĖNESIO 1 dienos
GALITE UŽSISAKYTI

KARI

„KARYS“
PIGIAUSIAS
LAIKRAŠTIS

6 mėn. 30 auksinų
3 mėn. 15 auksinų

Adr.: KAUNAS,
Laisvės Al. 12.

Reikalaukite visos Lietuvos knygynuose,
skaityklose ir pas laikraščių parduotuves.

Jau išėjo vienintelio Lietuvos iliustruoto laikraščio

ATSPINDŽIAI

11 nr. (liepos mėn.).

TŪRINY VRA:

Paveikslų:

Genujos konferencija (14 pvz.);
Steig. Seimo 2 metų sukaktuvės
(2 pav.);
Lietuvos opera (15 pav.);
Derybos Suvalkuose ir kt.

Raštų:

Ernestas Galvanauskas.
Lietuva Genujos konferencijoje, P. KL
Iš Lietuvos Universiteto istorijos, Z. Ž
Jis ir ji, Juozas Tysliava,
Vilnius, Salys Šemerys.
Kaip Nemunas merdėja, J. L-tis.
Lietuvos opera, Juozas Žilėvičius.

Redakcijos ir administracijos adresas: Kaunas, Laisvės Alėja 12 Nr. Telef. 90.
Ekspedicijos adresas: Kaunas, D. Totorių g. 14 Nr.

Nauji Karo Mokslo Skyriaus leidiniai.

„Mūsų Žinynas 4 Nr.	45 auks.
„ . . . . . 5-Nr.	50 „
„ . . . . . 7 Nr.	60 „
Baranovo „Anatomija ir Fiziologija“ vertė Brundza J. Dr.	40 „
„Užtalsų sprogdinimas su elektra“ vertė Gabrys vyr. ltn.	10 „
„Topografijos ženklai“	3 „
Radus-Zenkavičius Gen. „Susitinkamų kautynių bruožai“	35 „
Kurkauskas pulk. „Vadovėlis sprogdintojams“ (materialė dalis)	15 „
Pamokymas šaudyti (brėžiniai) iš Vokiečių 1898 metų pavyzdžio žautuvų ir karabinų .	neparsi- duoda
„Atspindžiai“ 10 Nr.	20 auks.
„ . . . . . 11 Nr.	25 „
Bobinskis pulk. „Mikrotelefono aparatų sudėtinių dalių įrengimo ir veikimo pagrindai“	80 „
Bobinskis pulk. „Lauko telegrafo ir te- lefono kabelių remontas“	25 „

Bobinskis pulk. „Induktorinis telefonų komutatorius vokiečių paštų telegrafų valdybos tipo OBO 5 pritaikintas fo- niniam šaukimui“	20 auks.
Bobinskis pulk. „Vokiečių pavyzdžio induktorofoninės lauko telefonų ko- mutacijos dėžutės“	35 „

Išvardytus leidinius galima gauti Kr. Aps. M-jos
Karo Mokslo Skyriuje, Laisvės Alėja 12 Nr.

JAU PRIRENGTA

oficialė Pirmosios Lietuvos
Raudonojo Kryžiaus loterijos
5-os klasės laimėjimų tabelė.

Laimėjimai išmokami kas diena „Vilties“
B-vėje, D. Vilniaus g. 8.

Skubėkite pirkti 1-os klasės II laid. loterijos
bilietus. 1-os klasės lošimas įvyks 1922 m.
rugpjūčio 29 ir 30 d.

Leidėjas—Kr. A. M. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius—Ltn. K. Kepalas.

Lietuvos Valstybės spaustuvė. Kaunas, Totorių gatvė Nr. 14.